

بحران سکوت در خانواده های ایرانی / یلدا؛ فرصتی برای گفتگوی بیشتر

هستیم و نیستیم. حرف می زنیم و نمی زنیم. در دل جمعهای خانوادگی هم حتی همه چیز مجازی شده است اما قرار است به بهانه یلدا تلفنها خاموش شوند تا شاید میانگین گفتگو در میان خانواده ها افزایش یابد.

هستیم و نیستیم. حرف می زنیم و نمی زنیم. در دل جمعهای خانوادگی هم حتی همه چیز مجازی شده است اما قرار است به بهانه یلدا تلفنها خاموش شوند تا شاید میانگین گفتگو در میان خانواده ها افزایش یابد.

خبرگزاری مهر، نورا حسینی: هستیم و نیستیم. حرف می زنیم و نمی زنیم. اینجا هیچ چیز واقعی نیست. نه حضورمان و نه حرف زدن هایمان. هیچ چیز مزه ندارد؛ خنده ها و گریه ها. عشق هایی که برای هم می فرستیم. معلوم نیست پشت آن صورتک زرد که جای چشمانش دو قلب روییده چقدر نفرت و بیزاری نهفته است.

اما قرار است این یلدا همه چیز واقعی باشد. یک شب هم که شده. به بهانه آن یک دقیقه طولانی تر، تلفن های همراه را خاموش کنیم. تا دیگر پای سفره یلدای مجازی نباشیم. به جای تعارف عکس انار و آجیل به یکدیگر، کنار هم بنشینیم. حرف بزنیم و صدای هم را بشنویم و به این سکوت طولانی مدت پایان دهیم.

فضای مجازی و بحران سکوت

آمار تازه ای نیست. میانگین گفتگوی خانواده های ایرانی ۱۵ دقیقه در روز است. بسیاری از کارشناسان حوزه اجتماعی دلیل این کم حرفی را فضای مجازی می دانند.

سید حسن موسوی چلک رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران می گوید: استفاده بیش از حد از شبکه های اجتماعی در محیط خانواده با کاهش سطح ارتباطات عاطفی، میزان گفتگو در خانواده را حتی از ۱۵ دقیقه در روز هم کمتر کرده است.

او ادامه می دهد: استفاده نادرست از این امکانات باعث از بین رفتن بسیاری از حریم ها در خانواده ها شده و حتی در مواردی منجر به بروز اختلافات تا سرحد طلاق و جدایی نیز شده است. ارتباط گرفتن هر یک از زوجین با افراد غریبه و حتی افرادی از جنس مخالف در دوستان و آشنایان منجر به کاهش سطح اعتماد در بین آنها می شود و با کاهش سطح اعتماد در خانواده، آرامش خدشه دار می شود و در نهایت نهاد خانواده آسیب جدی می بیند.

مجید ابهری استاد دانشگاه و آسیب شناس علوم رفتاری نیز می گوید: میانگین گفتگوی خانواده ها در حال حاضر به ۱۵ دقیقه در روز رسیده است. امروز شاهدیم ۶۵ درصد خانواده ها با هم کنار سفره نمی نشینند و این وضعیت آینده خانواده ها را به سردی و جدایی می کشاند.

تبدیل انسان ها به ربات های بی حس

امان الله قرائی مقدم جامعه شناس و استاد دانشگاه نیز معتقد است: انتقال ارتباط با بیگانگان از طریق فضاهای مجازی به صورت تصویری، کلامی، نوشتاری و... می تواند مخرب و مضر باشد که البته کسب اطلاعات از این طریق مفید است اما به دلیل محرومیت های درون جامعه، تبدیل به ضرر شده است.

او می گوید: آسیبهای این فضا به گونه ای است که در حال حاضر در مهمانی، خانه، مترو و ... همه برخی جامعه شناسان اعتقاد چندانی به تاثیر فضای مجازی در کم حرفی خانواده ها ندارند. به اعتقاد آنها بیشتر از آن که فضای مجازی سکوت را در خانواده های ایرانی حاکم کند، نداشتن مهارت سخن گفتن و ایجاد بهانه برای حرف زدن سبب شده میانگین زمان گفتگو در خانواده های ایرانی کاهش پیدا کند به دنبال استفاده از موبایل هستند و زندگی و تعاملات بیمارگونه به خصوص در شهرهای بزرگ مشاهده می شود و همه مردم مثل یک ربات و مجسمه از کنار یکدیگر رد می شوند.

این استاد دانشگاه با اشاره به اینکه روابط درون خانواده موزائیکی شده است، اضافه می کند: افراد خانواده مانند موزائیک کنار یکدیگر قرار گرفته اند اما هیچ کدام یکدیگر را حس نمی کنند و همه به دنبال چت و استفاده از جاذبه های فضای مجازی هستند و این گونه است که تعاملات به هم زده شده و انسان ها مانند ربات بی حس شده اند. همه اینها باعث سست و صوری شدن روابط درون خانواده شده است. خیانت، نادیده گرفتن یکدیگر، بی توجهی به نیازهای زوجین و فرزندان، از جمله مضرات دنیای جدید و استفاده از فضای مجازی در میان خانواده هاست به طوری که بر اساس تحلیلی که انجام شده، مشخص شد که از میان ۸۶۰ زن متأهل در یکی از شهرهای کشور ۳۳ درصد رابطه خارج از عرف دارند که این موضوع خود از جمله دلایل استفاده از شبکه های مجازی و ماهواره ای است.

حرف زدن بلد نیستیم، فضای مجازی بهانه است

اما برخی جامعه شناسان اعتقاد چندانی به تاثیر فضای مجازی در کم حرفی خانواده ها ندارند. به اعتقاد آنها بیشتر از آن که فضای مجازی سکوت را در خانواده های ایرانی حاکم کند، نداشتن مهارت سخن گفتن و ایجاد بهانه برای حرف زدن سبب شده میانگین زمان گفتگو در خانواده های ایرانی کاهش پیدا کند.

غلامرضا کریمی آسیب شناس معتقد است: در موارد زیادی شبکه های اجتماعی باعث شده اند که افراد خانواده موضوعات بیشتری برای گفتگو با هم پیدا کنند.

به خصوص افرادی که قبل از پیدایش این شبکه ها واقعا حرفی برای گفتن به همدیگر نداشتند، با عضویت در این شبکه ها موضوعات جدید، افکار جدید، بحث های جالب، نکته های طنز و جوک هایی را پیدا می کنند که بتوانند با هم به اشتراک بگذارند.

به گفته وی یک خانواده سالم، خانواده ای است که هر پدیده جدیدی را برای افزایش ارتباط و صمیمیت بین اعضا به خدمت بگیرد. در چنین خانواده ای، هر اتفاقی که می افتد، نمی تواند یک تهدید باشد و در خانواده های با روابط مغشوش و آشفته است یک خانواده سالم، خانواده ای است که هر پدیده جدیدی را برای افزایش ارتباط و صمیمیت بین اعضا به خدمت بگیرد که هر پدیده ای در حد حرف یک همسایه هم می تواند در آنها بحران های بزرگ ایجاد کند چه برسد به شبکه های اجتماعی. به اعتقاد کارشناسان حوزه خانواده نیاز به ارتباط، گفتگو، تعامل و تبادل اطلاعات یکی از نیازهای اساسی نوع بشر است. گفتگو مهم ترین مهارت در تحکیم بنیان و ایجاد فضای گرم در خانواده ها و فرصتی است تا افراد، علایق، صمیمیت و کدورت های خود را ابراز و فاصله بین یکدیگر را کاهش دهند. خانواده ای مستحکم است که اعضای آن گفتگو با هم را دوست داشته باشند و از همنشینی با هم لذت ببرند. در چنین خانواده هایی اعضا کمترین تنش را در فضای خانه با هم داشته و در نهایت فرزندان موفق تری تربیت می کنند. پس به بهانه یلدا با هم بودن های واقعی را تمرین کنیم.